

Slovenska Matica.

67. odborova seja „Matice Slovenske“

dné 21. marcija.

Navzočih 17 odbornikov, med njimi dva unana (gg. Svetec in Kersnik); predseduje g. Grasselli.

Zapisnik 66. odborove seje se potrdi.

„Smithsonian Institution“, društvo v Washingtonu, s kojim Matica zamenjuje svoje knjige, pošilja publikacije 1884. leta in potrdilo, da je prejelo lanske matičine knjige.

Puljska čitalnica se zahvaljuje za darovane jej matičine knjige.

Knjigotržec g. Bamberg vrača Matici večje število neprodanih knjig iz njene zaloge.

Predsedništvo jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti naznanja Matici, da je shod jugoslovanskih književnikov prepovedan.

Slovanskemu podpornemu društvu v Trstu sklense na prošnjo njegovo darovati nekaj iztisov društvenih knjig.

Poročilo tajnikovo ob odborovem delovanju v dobi od 19. rednega velicega zbora odobri se z nekaterimi neznatnimi dostavki, oziroma popravki.

Razpisana tajnikova služba oddá se dosedanjemu začasnemu tajniku v zmyslu društvenih pravil na tri leta proti pismeni pogodbi in trimesečni obojestranski odpovedi.

Odobri se društvena bilanca in dodani jej statistični prilogi. Gosp. poročevalcu izreče se od strani odbora za obili požrtvovalni trud soglasna zahvala.

Gospodarski odsek se pooblasti, da v dogoru s tajnikom preskrbi oddajo natiska društvenih knjig za leto 1885. proti pogojem, o kojih se je odbor uže v svoji 66. seji dogovoril.

Politične stvari.

Bismarko - malikovanje med avstrijskimi Nemci.

Vsaj je znano, da velikonemški Schönerer skoraj nobene prilike ni zgrešil, ko je imel v „komersu“ vseučiliščnikov zbrane krog sebe mlade, vročokrvne nemške dijake, da bi ne bil nazdravljaj velikemu nemškemu kancelarju, dostikrat naznanjal je take napitnice tudi brzojavno knezu Bismarku.

Tako malikovanje kneza Bismarka nahajamo tu in tam v govorih levičarjev državnega zbora, v nemškem delu Česke, na Štajarskem in Koroškem.

Za unanjo znamenje tega malikovanja zbrali so si malikovalci kancelarjevi plavico, cvetico, katera se najbolj pogosto nahaja med ržjo. Take cvetice delile so se pri shodih somišljencev in celó nježnemu spolu so se podajale plavice, ki so potem na prsih nosile v javnosti, prav tako, kakor so svoj čas nosili in še nosijo marjetice laški irredentovci.

Ne pride nam na misel tajiti zaslug, katere ima Bismark za ustanovitev nemškega cesarstva. Ako pa ne spustimo iz svojega spomina leta 1866., ako se spominjamo velikonemškega vojnega klica „Deutsch bis zur Adria!“ (Nemška do morja Jadranskega), če dalje ne preziramo nenasitljivosti Nemške, in pa silovitosti značaja kancelarjevega, ki si ven in ven prizadeva, kot prvi korak k ožji zvezi z Avstrijo doseči zvezo

gospodarsko, in ker še te ni mogel doseči, skuša po eni strani z visoko carino, po drugi strani pa z juga gori od Trsta si z najnedolžnejšim obrazom pripravljati pot, in ob poti postaje za svoje ljudi za svojo trgovino in za svoje izdelke. Ako si vsemu temu nasproti ogledamo malikovanje Bismarka v državi avstrijski, tedaj se prav živo spominjamo, kako se je pred letom 1859., oziroma leta 1866. malikovalo Cavourja in Macinija v onih laških deželah, katere so do onih let bile pri naši državi. Tudi takrat je ona znamenja videl in prav sodil ves drug svet, samo oni krogi ne, katerim bi to morala biti prva dolžnost.

Tudi sedaj se ponavljajo enake prikazni, zlasti v onih krogih, v katerih se shaja in se ima izobraževati cvet nemške mladine, na vseučiliščih. Spominjamo se tukaj marsikatero dogodbo na Dunaji, v Pragi, v Gradcu, živo se spominjamo, kako so se pri takih prilikah vedli nekateri nemški profesorji, enako se spominjamo shoda nemških učiteljev vlani v Tropavi in vrh tega še silovitega prizadevanja nepolitičnega društva „Deutscher Schulverein“ po vseh slovanskih deželah naše državne polovice. Če pogledamo vse te prikazni, zbrane v eno sliko in si v zvezi s to sliko ogledamo Bismarko-malikovanja, potem še le moremopolitičen pomen tega malikovanja prav ceniti.

Kranjska dežela je sedaj še precej prosta ostala te kuge, vsaj javnost ni zvedela o nji družega, kakor o nekkih plavicah, s katerimi so se enkrat našemile neke ljubljanske frajlice, katerim bi se bila preta v roki veliko boljši prilegala.

Zanimivo je to malikovanje posebno sedaj, ko dne 1. aprila Bismark spolni svoje 70. leto. Ni se čuditi, da se v nemškem cesarstvu njegovi pristaši zbirajo in pripravljajo slaviti ga pri njegovi sedemdesetletnici; zanimivo pa je, da so celó tam vsa katoliška stranka v državnem zboru najmočneje zastopana stranka pod vodstvom Windhorsta nikakor ne vdeleži onega malikovanja, ravno tako se pri tem vprašanju vede sploh velika večina vsega državnega zbora, in vsi oni nemški državljani, ki stojé za to večino državnega zbora.

Pri nas pa, v oni avstrijski državi, katero je leta 1866. popolnem odrinil in ob veljavo spravil v deželah prejšnje nemške zveze, ki nam je v zvezi z Viktor Emanuelom vzel še tudi beneško kraljestvo, pri nas pa, kjer imamo še v živem spominu dneve bitke pri Kraljevem Gradcu, pri nas bodo „tako rekoč“ Avstrijci na Dunaji, v Gradcu in celó v bližnjem nam Celovcu slavili 70letnico ravno onega Bismarka.

Prav zanimivo in podučljivo je, kar o tej zadevi piše v Berlinu izhajoč list „Germania“, glasilo katoliških nemških državljanov. Ta list piše: „Tudi Avstrijska pripravlja se za vdeležbo dne 1. aprila. Vsaj se ima vendar zahvaliti knezu Bismarku od leta 1866. sem ne le za spoznanje same sebe, za grofa Beusta, za naskok na konkordat, za zakonsko postavbo, za razsvitlavo, ampak tudi za mnogo družega sadu z Kraljevega Gradca, Skalica in Sadove itd. Prav zanimivo je, da je ravno zelena Štajarska prva dostojno izrazila svoje avstrijsko navdušenje za Bismarka, da bo mogla 1. dan aprila primerno praznovati. V rajskem mestu Gradcu poprijel se je dne 20. februarija odbor nemškega društva „Deutscher Verein“ nabiranja „Otonovih mark“ pojedinih ali dvojnatih, da bi, kakor se je dr. Starkel izrazil, „ne morebiti nameravali politično izjavo, temveč da izrazijo narodno navdušenje (Avstrijske po letu 1866.) za največjega nemškega državnika sedanjosti“ — — Velik mož, piše „Germanija“ dalje, gotovo ne more več zahtevati, kakor da mu celó najna-

ravnejši nasprotniki in pa oni, katerim je dajal udarce najtežje vrste, brez strahú čestitajo in darila poklanjajo.

Nemško društvo v Celovcu hoče za 1. dan aprila celó sklicati shod društva, da bo v slavnostnem govoru slavil „Bismarkove zasluge za nemško ljudstvo“. Veseli se Nemško-Avstrijska! Tvoja čast je rešena v očeh „nemškega društva“, tako sklepa „Germania“. — Mi pa sklepamo z nado, da bo naša vlada, ki pozorno opazuje omenjene prikazni, še o pravem času, dokler ne bo prepozno, s krepko roko segla po „irredenti“ bodi-si nemški ali laški, in ji odkazala oni prostor, katerega zaukazuje dolžnost, skrbeti za vzdržavanje naše domovine in pa — kazenski zakonik.

Iz državnega zbora.

Zadnji dnevi budgetne razprave, ko so seje trajale dan za dnevom od 10. ure zjutraj do 4. popoldne in pa od 7. zvečer do 11. ponoči, kazala se je tudi uže v krogih poslancev velika vtujenost, sedežev bilo je več in več zapuščenih in navzočih je bilo dostikrat komaj tretji del poslancev. Izrekoma pri razpravi proračuna finančnega ministerstva in pa poljedelskega prikazali so se na površji govorniki, ki so z občudovanja vredno strajnostjo po celo uro in dalj vezali včasih same otrobe, včasih pa jih mešali z zrnjem, katero se je pa preveč zgubovalo v preobilni šari druge primesi. — Še le, ko je na vrsto prišla razprava proračuna pravosodnega ministerstva, začeli so se zopet polniti sedeži zbornice, razprava postala je živahnejša in ko se je zopet pričelo razgrajanje nemško-českega Knotza, postale so razprave zopet viharne tako, da smo se živo spominjali prizorov, kakoršne so časniki popisovali iz nekaterih sej zadnjega leta deželnega zbora hrvatskega. Slovanskim poslancem bilo je v nekoliko zadostenje, da si je ravno velikonemški Knotz s svojimi pristaši Schönerer, Hanisch, Schwab, Richter in dr., samimi sinovi čistega plemena najučenejšega in najolikanišega naroda, pridobil zaslugo škandalov v državnem zboru, kakoršne so vsi časniki po pravici obsojevali pri znanih izgredih Starčevičevih.

Knotz je toraj sedaj v drugič razsajal in uradnike na Českem od prvega do zadnjega napadal kakor besen, kakor bi bil do sedaj živel v daljni Ameriki tam nekje med divjaki. — Z desnice pa je prvi govornik česki poslanec dr. Vašati sicer z mnogo slabejšim glasom, pa ne veliko manj oestro napadal pravosodnega ministra, prav tako kakor lani.

Sledil je za njim dunajski odvetnik, sicer nekrščen levičar dr. Jaques, ki je sicer tudi napadal pravosodnega ministra, napadal vso vlado in tudi večino državnega zbora, toda razloček med njim in prvima govornikoma je bil tako velikansk, da se je človek v resnici oddahnil, ker Jaques je dober in spreten govornik, kar je pa dobrodejno, pa je to, da je dostojen.

Knotzu, Vašatiju in Jaquesu odgovoril je koj tisti večer minister Pražak temeljito in mirno, morebiti celó prehladno, pa prav primerno je opomnil, da bo Knotz levičarjem še presedal. — Posebno srečno pa je odgovarjal posebno očitaniu Jaquesovemu dr. Madejski, kateri se ni hotel pečati s Knotzom, ampak je stvarno, temeljito in lepo razdejal celo zgradbo Jaquesovega očitanja in dokazovanja, tako da tudi pepela ni več ostalo. V četrtek večer bil je potem državni proračun dognan, v petek bila je le kratka seja, ki je trajala eno uro, v soboto pa se je pričela zopet nova, huda bitka zaradi severne železnice, in ta bitka trajala bo najmanj tri dni.

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

„Sedaj vidiš“ — dejal sem devici in smijal se — „da tvojega obešenca ni nikjer.“

„Umrl je“ — opomnila mi je devica mirno — „umrl je, — kedar hoče, prikaže se, in kedar hoče, zgine.“

„Koga pa se ti je zdelo, da vidiš obešenega?“ — vprašal sem je.

„Svojega pravega očeta“ — odgovorila je.

„Bog bodi s teboj!“ — vskriknil sem — „sama ne znaš, kaj govoriš!“

„Resnico govorim“ — zatrčila je zopet mirno — „mojega očeta je obesil hudobni vlastelin“. Moj oča je bil iz tistega kraja, kjer ljudi obešajo vlastelini. Mnogokrat sem ga videla prav v tisti ječi, kjer je končal svoj život; ali nikoli nisem čula, da bi ječal bil tako, kakor ječi denes!“

Sam nisem znal, kako bi tolmačil nje besede. Imele so bridek vpliv na-me; rad bi je bil izpraševal dalje, ali zaslišal sem klic:

„Marijica, kje si, — Marijica...?“

Marijica se je krepko oglasila tetiki — in zagledal sem tetiko, da se bliža in kara.

„Po kaj si zašla semkaj?“ — vprašala je devico — „ali meniš, da je sedaj poleti, ko prijetnega hlada iščeš na prihišji? — Na zimi in na buri zmrzneš, kakor kaka lastavica!“

„Ne boj se, tetika!“ — opomnila je Marijica — „semkaj, med stene in nános obilega snega ne prodira bura, mirno stopi le-sem, kakor v kako izbo — hodi, preveri se sama!“

Res je bila bura pred ta ogel nanesla celo mogilo snega, kakor je bila streha visoka; na prihišji je bilo zatišje; tū si dobrodejno oddehnil se, ker v izbi je bilo dušljivo vroče; starki, zadelani v kožuh, zdelo se je, da je toplo; sedla je k nogam na prihišji stoječe device.

„Marijici se je zdelo“ — povedal sem — „da je videla nekega obešenca.“

„Kje?!“ — začudila se je.

„Pri vodnjaku!“ — odgovorila je Marijica. Starka je odmajala z glavo in opomnila:

„Pri vodnjakih se marsikaj godí. Ni čuda, če se pri njem kaj prikaže časi!“

„A zakaj je to?“ — povprašal sem radovedno.

„Na nobenem prostoru se tako lahko, kakor pri vodnjaku, človeku ne pripetí kaj, posebno ponoči, pozimi, kakor je sedaj, o mrazi in zametu! Ne posreči se vsakemu, kakor našemu dedu, da bi vodnjak oskrbel z visoko ogrado in ročnik priredil iz dragega stepnega lesa. Često so tū vodnjaki brezi vsakoršnega zavetja, vodnjaki, izkopani v suho zemljo, neograjeni, zadeluje jih snég. Kdor je neoprezen, ali da ne pozná svetá, lahko pade v tak vodnjak, kakor v kako volčjo jamo, da živ utopí se. Lansko zimo je naših gospodarjev eden bil pod Očakovim. O takem meteži, kakoršen je sedaj, zbežal je, da bi se okrepčal, v krčmo, kamor je skoro za njim prišla cela družba čumakov. Zbrani so bili o večernem mraku v krčmi in razgovarjali so se, a eden izmed prisobnih čumakov se je ločil od njih nekoliko korakov po snegu in zibnil jim je izpred očí. Sami niso znali, kaj bi bilo pripetilo se, kam je zginil tovariš, ki je pred nekolikimi minotami bil še med njimi. Klicali so ga, hajkali so, a ker ni oglasil se, odšli so po tragu za njim — in našli so, da je vgreznil se v zameten